

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytűzősdékben.

A Politika a zárt kapu előtt.

A zárt kapu előtt vagy az új kapu előtt — mindegy. A tény az, hogy kívülről bám ulunk befele s nem tudjuk, hogy ki nyitják-e, ki nyitja ki, kinek nyitják ki, kinek nem nyitják ki s egyáltalán miért nem nyitják ki?

Justh Gyula Ö Kegyelmissége áprilisban kijelentette, hogy most már ő lép a cselekvés színterére s mindenkit, a ki vele nem tart, a ki az ő legeslegmagasabb politikai bölcsességét, kiváltképen pedig tapintatát nem csodálni merészkedik — egyszerűen le fog hengerelni. Mikor Justh Gyula Ö kegyelmissége ezt a történelmi lehengerelést kijelentette, az ország az hitte, hogy most Magyarországon egy olyan korszak lépett életbe, a mely jobb minden megelőző korszaknál. Addig a pártok együtt dolgoztak, a koalíció olyan törvényeket alkotott, a mely az utolsó évtizedek munkájában szinte az összesek fölött áll. Még előtte volt egy nagy munka: a választási reform. Erre kötelezte magát, erre szavát adta. Justh Gyula azonban kijelentette, hogy mindenkit le kell hengerelni, mert most ő következik. És csakugyan lehazaárulóztak mindenkit, a ki merészkedett nem úgy vélekedni mint ő. Kirtört az ő magyar természet s aki azt gondolta, hogy az ő hangja erősebb, mint a

többié, az kinevezte magát honmentőnek, a többiről pedig kiállította önkézüleg esönhatalmulagaszegénységi bizonyítványt.

S azóta a bizonyos áprilisi honmentő akció óta az egész ország politikája ott áll az új kapu előtt. Még azok is ott állanak, akiknek a hangjuk legerőteljesebb volt. Mert az a kapu a hangok miatt bizony nem nyílik ki. Semmiképp se nyílik ki. Az ország esze áll. Áll a malom, áll a vitorlája. De azért mégis készül valami. Az, hogy Justh Gyula pártja vígan és lekiismeretfurdalás nélkül lehazaáruló most is mindenkit, aki vakmerősködik mindent nem helyeselni, amit ő mond. Szidják a hatvanheteseket, a néppártiakat, a függetlenségi pártiak mérsékeltbijeit és kijelentik, hogy azok hazaárulók és megvádolják őket, hogy nem engedik Justhot és társait dolgozni.

Istenem! hiszen mindig arról volt szó, hogy ők a többség, hogy ők mint többség lehengerelnek mindenkit. Hát hiszen le is hengereltek mindenkit, a koalíció nem működik többé együtt, hanem átvette a többség az ő hangos birodalmát. A többség — tudjuk — uralkodik. A mit elhatároz, az törvény s a törvénynek a kisebbség tartozik magát alávetni. Hát hiszen egyszerű a dolog egészen. Tesség a rezonirozókat leszavazni. Ez a többségnek hatalmában áll. Sőt mindig

így is szokott cselekedni a többség. Azt, hogy a kisebbség hallgasson is, hogy csak a szája befogásával töltsse az időt, azt talán joggal még se lehet tőle várni. Nem elég, hogy nem cselekedhetik, hanem alkalmazkodni tartozik a többség vasakaratahoz? Bizony elég. És ha véleménye mér lenni, azért még épen nem nevezhető hazaárulónak.

Hanem más itt a hiba.

Justh Gyula azt felejtette el, hogy Bécsben abszolúte kihalt a fogalom a mi országunk alkotmányosságára iránt. Bécs csak parancsolni akar s azt akarja, hogy Magyarország botot ugráljon keresztül, mint a pumi kutya. Jgr. törvény, igazság, eskü csak fantomok ott, nekünk meg délibáb, a melyet megvalósulva nem érhetünk el.

Es mikor egy nemzet ilyen nyomorult körülmények közé jutott, akkor a többségnek nem arra kell törekednie, hogy a becsületes, jóra való hazafiakat feketére mázolja a hazaárulás vádjával, hanem, hogy valamennyien értsük meg egymást s együtt dolgozzunk a haza javára.

Justh Gyulának teljesen igaza van, mikor a gazdasági önállóságot sürgeti. Andrásynak szintén igaza van, mikor a katonai vívmányok nélkül nem akar kormányozni. Sőt abban is igaza van Justh Gyulának, hogy a gazdasági önállóság még

Az amerikai időjárás.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Európában rendszeren csak úgy vesztünk tudomást az amerikai időjárásról, mikor olvassuk, hogy pl. New-Yorkban az emberek szárai örülnek meg a fűkasztó melegtől, hogy sokan napszúrást kapnak és hogy a szegényebb néposztály a hatóságok engedélyéből éjszakáit a Central-park pázsitján tölti. Ebből joggal következtetjük, hogy Amerika az őrjási melegek országa. A valóság csak részben felel meg az igazságnak, mert pl. New-York nem fekszik mélyebben mint Nápoly. Nápoly klímája pedig nem tartozik még a legmelegebbek közé.

Az Egyesült-Államok időjárását földrajzi helyzete befolyásolja. Az északi Jeges tenger és a forró mexikói öböl között fekszik. A két tenger közt, körülbelül olyan szélességben, mint Magyarország és Németország, nincs semmi akadály, hogy vagy hegyláncolat, mint pl. nálunk a Kárpátokig, ami az időjárásnak útjába állana. Így a Behring-szorostól lefele és a mexikói öböltől fölfelé,

szabadon, minden akadály nélkül nyargalhat akár a hideg északról, akár a meleg délről.

Innen van az, hogy az Egyesült-Államokban a tavasz legalább egy hónappal később kezdődik mint nálunk, amíg t. i. az Északi Jeges tenger jege föl nem olvadt és bilincsei közt tartja az egész ország időjárását. De ha ott fönn megszűnt a hideg zsarnoksága s a Mexikó felől áramló forró melegséget semmi nem akadályozza, a tél, illetőleg a komor tavasz megszűnik, hirtelen meleg lesz s a fák úgyszólván máról holnapra virágba és lomsátorba borulnak. Az amerikaiak szinte nem is ismerik a tavaszi ruhát. A téli bunda után átmenet nélkül utaznak bele a nyárba s természetesen a nyári öltözetbe is.

Viszont sokkal tovább tart a nyár, illetőleg a kellemes, kevésbé hűvös és már nem meleg ős, a hervadásnak, a borongó enyészetnek méla poézise. Jóformán december végére érnek már, a mikor egészen komolyan kell a fűtőre gondolni. Akkor aztán tél apó nagyon komoran adja a bankot s a korcsolyázók számára ugyancsak hosszantartó mulatságról gondoskodik. De úgy a nyár, mint a tél tele van meglepetésekkel, a

szerint, amint a forró égőv, vagy a jéghideg éghajlat levegője jut tulsúlyra. Egy-egy meleg nap egy délelőtt elolvastja az összes jeget, délutánra azonban meggharagszik tél apó és olyan hóvizatart kerít üvöltve a nyákkukba, hogy azt sem tudják, miként védekezzenek ellene. Szintegy van nyáron is. Némely nap olyan meleg van, hogy az emberek, állatok rakásra hullanak, másnap azonban épen nem árt, ha az ember a kabátot is begombolja. A múlt évben pl. szörnyű melegek voltak, az eső hónapokon keresztül került az Egyesült-Államokat, a kutak kiapadtak, a vízvezetékek felmondták a szolgálatot. Az idén elég bőven volt eső s kivéve 4—5 napot, mindig türethető volt az állapot. Szóval az én utazásaim alkalmával tapasztalt hagyományos szerencsém az idén is hű maradt hozzám. Igaz, hogy abban a pár napon egész nyárra valót izzadtam. Chicagóban ért az egyik, mikor a vágóhidat néztük. Az izzadság nem csörgedezett, hanem patakokban ömlött rólunk, igaz, hogy legalább félakó vizet elmettünk egy délelőttön. Ilyenkor aztán kelete van Amerikában a jégnek. Az utcákon nagy ernyős kocsik járnak, ezzel a felirással: Ice (kiejtendő: Eis). Akinek szüksége van

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Nagy választék ág- és asztalneműekben,
színes és fehér barchetok stb.

olcsó, szabott árak mellett.

Mal lapunk 4 oldal.

00000609

a katonai vezényszónál is fontosabb. De abban nincs igaza, hogy akinek az agyveleje nem azt a funkciót végzi, amit az övé, hogy az hazaáruló. Nem! ebben nincs igaza.

Pláné a tények keservesen mutatják, hogy nincs igaza. Mert Bécs előtt egyiknek sincs igaza. Neki mi mind túlságosan magyarok vagyunk, a kiket valamennyit le kell törni, meg kell semmisíteni. Tehát a többségnek se joga, se oka arra, hogy a többi hazafiságát lekicsinyelje. Hanem az ellentéteket kerülve együtt a közös átok, a közös elnyomó ellen kell sorakoznunk.

UJDONSAGOK.

— **Személyi hír.** *Lóskay* Gábor altábornagy a V. honvédkerület ujonnan ki-nevezett parancsnoka folyó hó 4-én érkezik városunkba. A tisztikar fényes fogadtatást rendez tiszteletére.

— **Egyházművei hír.** Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök Papp Kálmán ujmisés áldozópapot segédlelkéssé minőségben Csákvárra küldötte.

— **Eljegyzés.** *Shenk* Rudolf déli vasuti mérnök eljegyezte *Vértes* Mariskát.

— **Esküvő.** *Bajor* Aladár uradalmi intéző november hó 8-án tartja esküvőjét a verebi róm. kath. templomban *Bereitky* Annuska kisasszonyai, *Bereitky* Lajos verebi intéző bájos leányával.

— **Katonai hírek.** A honvédségénél: Zach Zoltán főhadnagy a nagykanizsai m. kir. 20-ik, Ráday Ferenc hadnagy a budapesti m. kir. 1-ső, Antal Sándor hadnagy a lugosi m. kir. 8-ik honvédgyalogezredtől a székesfehérvári m. kir. 17-ik honvédgyalogezredhez helyezték át. — Kutassy Ignác százados, Allesz Ferenc, Szentmiklóssy Nándor és Marossy Sándor hadnagyok a székesfehérvári m. kir. 17-ik honvédgyalogezrednél városunkból Veszprémbe, Schubert József százados, Takáts Géza hadnagy és Schön Béla zászlós pedig Veszprémből városunkba helyezték át. — Ghyczy Zoltán és Istvánffy Miklós századosok a székesfehérvári m. kir. 17-ik hon-

védgyalogezrednél a m. kir. honvéd tájékoztató tanfolyam halgatására Budapestre rendeltették.

A közös hadseregénél: A 69-ik gyalogezrednél Pongrácz Károly, Hockl Ferenc és Majoros Árpád főhadnagyk századosokká, Titze Oszkár, Stavizky Éde, Heltembart Gyula és Bernát Mátyás hadnagyok főhadnagyká, Vacsek József és Deim Mihály zászlósok hadnagyká neveztették ki. — A cs. és kir. 12-ik díszásezedrednél ns. Brodoszky Jenő, Kerszt Frigyes és Oreszkovic Vilmos főhadnagyk századosokká, Stielly Valter hadnagy pedig főhadnaggyá lépett elő.

A ménesekariaknál: A székesfehérvári méntelep katonai osztályánál Csepreghy Béla hadnagy főhadnaggyá, Bauer Lajos számvivő-helyettes hadnagy-számvivővé (a földmivelésügyi miniszterium számvevőségéhez beosztva) neveztették ki.

— **Kinevezés.** Rab István szakvizsgát tett tanárjelöltet a budapesti I. kerületi főgimnázium-hozgyakorlótanárnak nevezte ki a kultuszminiszter.

— **Változások a postán.** A helybeli m. kir. posta hivatalból Kálmán László segédpostás Dunaszerdahelyre, Kuglics János postatiszt Sopronba, Barátosi Ferenc postatiszt Zúdapestre, Serégly János postatisztjelölt pedig Komáromból Székesfehérvárra helyezték át.

— **Vizsga.** Saly Elek vasuti tiszt gyákonok sikerrel tette le a vasuti tiszt vizsgát.

— **Emlékkünnep.** A móri társaskör halottak napján emlékkünnepet rendezett a móri csapatban elesett honvédek szobránál. Az ünnepi beszédet Gyulai Károly polgári iskolai tanár mondotta, a móri dalárda pedig két éneket adott elő.

— **Katonák esküje.** Folyó hó 1-én délelőtt ünnep volt a kaszárnyában. A honvédujoncok az egy évi önkéntesekkel együtt felesküdték a királyi szolgálatára. Az eskü, a kaszárnya egyetlen ünnepe imponzáns keretek között folyt le. Ünnepiessé és tartalmassá a szokásos egyházi szertartások tették, amelyek mint a régi jó idők maradványai a vallásos és hazafias érzés jegyében állították a katonai regula előirt esküformuláját. A kapu alja, ahol a szertartást bevezető tábori mise lefolyt délszaki növényekkel volt gazdagon díszítve. Mire alatt a honvédeknek Haydn fontos miséjét adta elő sokszor elismert művészi sikerrel *Friszay* Richard karmester vezetésével. A legénység s az esküre szintén bevonuló csendőrujoncok az udvaron állottak fel katonás figyelemmel. A misét eskü követte, majd az egyházi szertartást végző *Knittelhoff* István belvárosi

segédlelkész intézett lelkes beszédet az ujoncokhoz az eskü jelentőségéről. A szertartást mege-lőzőleg *Daempf* Henrik, vezérőrnagy, dandárparancsnok szemlélet tartott a felálló csapatok felett s egyuttal elsősorban humanus szempontból méltánylandó állásfoglalással a legénységnek elengedte a szokásos diszmenetet. A szertartáson jelen volt az egész honvéd tisztikar.

— **A József kir. herceg szanatorim egyesületére** leendő gyűjtésre vonatkozólag mult hó 31-én délelőtt 11 órakor a városház nagytermében Reé István elnökele alatt ülést tartott. Reé István az egyesület átiratát felolvasta s a gyűjtőtársolyt osztotta ki a következőknek: dr. Saára Gyuláné 2, dr. Riffer Gézané 1, dr. Bierbauer Viktorné 2, dr. Hrabovszky Arélné 2, dr. Holly Gézané 2, Lichteckert Antalné 1, Wertheim Pálné 1, dr. Mészöly Józsefné 1, azon megjegyzéssel, hogy a gyűjtött összeget beszolgáltatását folyó hó 15-ig eszközöljék.

— **Szerenád.** Meghatóan kedves jelenetek voltak szombaton este tanui. Tudvalevő, hogy Kneifel Ferenc dr. ügyvéd városunk zenei életének egyik legavatottabb faktora, magára vállalta a Déli Vasuti Dalárda vezetését. Sokszor hallottuk őket azelőtt is, de hogy mily magas nivóra emelkedtek, bizonyítja a kecskeméti dalosverseny fényes sikere: Ez azonban csak kilső siker. A Déli Vasuti Dalárda tagjai megmutatták és bebizonyították, hogy aők a karmesterükkel való összekötötést nem csupán a nagy nyilvánosság előtt érzik, hanem mintegy családot képezve a gyengéd figyelem, a tisztelő szeretet megjegyéré is átvisszik. Valóban meghatótt bennünket szombaton este az a lampionos hosszú menet, a mely Kneifel Ferenc dr. lakásához vonult. Pár héttel ezelőtt vezette oltárhoz Kneifel dr. az ő ifju, bájos aráját, a ki életét tartalmassá tenni, megédesíteni van hivatva. A család életnek ezt az intím dörtyűt akarta még édesebbé tenni a dalárda, mikor a karmester lakásához vonulva néhány édes szép dalt dalolt el, azután pedig egy gyönyörű csokort nyújtott át az ifju asszonynak — természetesen megfelelő ékes dikció és meleg jókívánások kíséretében, a melyek mind arról a ragaszkodó és tiszteletteljes szeretetről tettek tanúságot, a melyet Kneifel dr. magának meghódított. Valóban nem tudjuk, hogy kit illet nagyobb öcséret, a karmestert-e, a ki mindezt kiérdemelte, vagy a dalárda tagjait-e, a kik a társadalmi evolucion forrongásai közt mutatták magukat nemesen érző, emelkedett gondolkozású férfiaknak! Mi csak leszögezni akartuk a tény, hogy ma is történnek még szép dolgok. De szívesen említjük meg azt is, hogy a családias jel-

rá, kiakaszt egy táblát a kapuajtóra: *Ice* s a vágy és annak kielégítése összetételköznak. Magától érthető, hogy nem természetes, hanem műjéget árusítanak.

A másik eszköz, amellyel a nagy hő-séget ellenstályozzák: a légonat. Meg is állapítottam, hogy Amerika a villamosság, a benzín, a légonat és fűszaggatás hazája. Ha a nagy meleg ránehezedik a vidékre, a házakban jejjel-nappal nyitva tartanak minden ajtót és ablakot. Szintúgy van a vasutakon is. Ember legyen s jól álljon a feje a nyakán, a kiét le nem horája a légvonlat, mikor egy-egy gyorsan robogó vonaton keresztül-kasul minden ablak nyitva van. De hogy fűszaggatás nélkül nem lép le a vonatról s a két kezével kell arrébb fordítani a megmerevedett nyakát, az már bizonyos.

Utazás.

Vonatokról szólván, külön fejezetet kell szánnom az utazásnak, a melyből öt hét alatt jó magam is bőven kivettem a részemet s közép számítás szerint meg is tettem vagy 10 ezer kilométert.

Amerika a gyorsaság hazája lévén, talán sehol a világon nincs nagyobb szerepe a vasutnak, mint Amerikában. Az igaz, hogy öt heti ott tartózkodásom alatt egyszer sem tudtam elkerülni, hogy oly helyen aludjak, a mely mellett a vonat vagy legalább a villamos nem robog. Egész éjjel csöngött-zúgott-dübörgött körülöttem a világ. Egy negyedórám nem volt, a melyét csen-

des, zavartalan nyugalomban tölthettem volna el. Persze ez a zavarás csak addig tartott, a míg mindezt meg nem szoktam, úgy, mint a hogyan a molnár megszokja a malomkerék zakatolását. Perth-Amboy pl. jól kiesik a fő forgalmi úttól, a mely Philadelfiát New-Yorkkal egybeköti, de mégis a menetrend szerint naponta 128 vonat robogott el két vonalon, s egyik sem volt messzebb a lakásunktól 10 lépésnél. Szóval minden 10 percre esik egy, különösen ha hozzászámítjuk a tehervonatokat is, a melyek a menetrendben külön nem szerepelnek s a melyek szintén a személyvonatok gyorsaságával haladnak. A philadelfiai, vagy a Chicago—New-Yorki bármelyik vonalon körülbeül minden 5 percre esik egy vonat. Hogy a vonatok nagy számáról fogalmat alkothassunk, azt hiszem elég megjegyezmem, hogy egyedül Chicagoba naponta 3000 vonatnál több robog be. Magában a város belső területén 17 nagy végállomás van, ezenfelül százakra megy a különböző helyeken létesített megállóhelyek száma. Ezek a vonatok rendszeren a városok közepén robognak keresztül, korlátokat nem építenek melléjük. Minek? Vigyázzon mindenki magára. Az amerikai ügy gondolkozik: ha rábizhatja az Egyesült Államok az elnökválasztását a polgárokra, a melynél fontosabb esemény még az Egyesült Államokban sem fordulhat elő, akkor csak rábizhatja minden polgárára a saját életét is. Egyébiránt a vonatok élet-jelt is adnak magukról. Míhelyt egy vonat

város területére ér, a mozdonyon azonnal elkezdnek egy harangot huzni s ezt huz-zák mindaddig, míg a vonat a városból ki nem ért. A vonat útja természetesen keresztül-kasul van szelve a városokban kocsi-utakkal. A vasutársaságok igazgatóit azonban minden bizonyonnyal meglínchelték volna, ha félórát tartan leeresztve a sorompóját, mint a hogyan pl. a mi Déli Vasutunk cselekszi. Nagyon sokszor megfigyeltem s bizony sohasem tartott tovább 25 másodperc-nél és annyit ezer vonatonál egyszer sem hallottam balesetet, ámbár az emberélet elég olcsónak tartják Amerikában.

Nem a vonatok sűrű járását, inkább két más dolgot csodáltam meg Amerikában. A pályatest szilárdságát, a remek, széles, acél sineket, a melyeken a rengeteg használat szinte meg se látszik. Aztán pedig és főleg a pompás mozdonyait. Csodálatosan szép alkotmányok. Valóságos vaszönyvetegek, a melyeknek járása, földet rázó dübörgése a legeslegjobb kor akadályt ismerni nem tudó haladásának megszemélyesítője. Akárhány-szor megfigyeltem s ha magam nem láttam volna, nem is hinném, hogy egy-egy ilyen mozdonyóriás 70—80, szénél megrakott kocsi vitt a személyvonat gyorsaságával.

Hogy vasuti összeütközések ilyen körülmények közt még se fordulnak elő, könnyen megértjük abból, hogy Amerika műveltebb részeiben mindenütt legalább dupla vágányokon haladnak a vonatok. Jobbfelől mennek, balfelől jönnek. Sőt a nagyobb

legül ünnepélyen Rauscher Béla is részt vett, a kiről szintén mindenki tudja, hogy nem csupán főfelügyelője, hanem barátja, testvére is a munkásnak és vezére minden jót akaróknak.

— **Az új Kereskedelmi Csarnok.** Nem az itémény maga, csak a kőntőse új, még pedig annyira új, hogy szinte rá se lehet ismerni. A régi nem feledvén meg a fokozott igényeknek, a választmány gondoskodott újjáalakításról. A Csarnok három tágas helyiségének pompás berendezése fölött áll kényelem és elegancia tekintetében városunk akármely hasonló körének. Pompás szőnyegek, modern, izléses butorok azon fölül pazar, 5000 gyertyafényű világítása a legkényesebb igényeket is kielégítik. S a mi érdekes, nem került 12 ezer koronánál, többé. Az átadás vasárnap délelőtti ünnepi közgyűlés keretében folyt le, a mikor a választmány beszámolt tevékenységéről és bemutatta az új berendezést a tagoknak. Egyben leleplezték Reinitz Lipótnak a kör néhai érdmes elnökének arcképet, a mely alkalommal Pető Miksa elnök igen szép beszédben emlékezett meg az elhunyt érdemeiről. Az elhunyt családja nevében Wertheim Pál mondott köszönetet.

— **Iskola és kápolna felszentelés Baracskaán.** Kedves ünnepre virradtak okt. 31-én a baracscai róm. kath. hívők, a kiknek gyermekei eddigelő bérházban nyertek oktatást és akiknek mindaddig nem volt szentélyök, a hol Istent dicsérhették volna. E napon szentelte fel ugyanis ft. Heller Iván budafoki esperes plebános az új baracscai róm. kath. iskolát és a vele egybeépült kápolnát. Midőn 1906-ban tulsufaltság miatt a kath. tanköteles gyermekek az ottani református iskolából kiszorultak, dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök ur Öméltségének kezdeményezésére és áldozatkészségével bérházban megnyitotta a kath. iskola. Ugyancsak ez a holt kéz tette lehetővé, hogy ez év tavaszán a szegény baracscai róm. kath. hitközség a falu központjában 5600 K értékben egy szép telket a rajta levő épületekkel megvehetett. Az egyik melléképületből sikerült aztán Kiss—Streit szfhehérvári vállalkozóknak egy szép tágas, egészen modern iskolatermet alakítani, a melynek végéhez egy kedves kis kápolna és sekrestye lett hozzáépítve. Sok buzgó hívőnek szemében örömköny csillogott, midőn az ünnepélyes felszentelés végeztével a kápolnában az első Gloria felhangzott. A jámbor öregek édes álma és reménye megvalósulni látszott. A hívő

sereg áhitattal borult térdre és mintha csak érezték volna az isteni szeretet és béke melegét, melyet Jézus szíve az oltárról rájuk árasztott. A meghatótság azonban csak akkor érte el tetőpontját, midőn a celebráló esperes-plebános az evangélium után a hívők felé fordulva az ünnepély jelentőségét kezdte fejtegetni. A vallásosságról beszélt, a mely egyedül képes az egyént, a családot és társadalmat boldogítani. Ez a vallásosság, a melyen keresztül az ember a szentélybe istenéhez juthat. A szentmise végeztével a megjelent előkelőségek — köztük a váli kerület képviselője Csontos Andor — közelebről megtekintették az épületet és megelégedésüknek adtak kifejezést. A holt kézen kívül még a következő jötevők járultak az építkezéshez: Dreher Antal (Mvásár) 1000 K. és 10,000 téglá, Reitmann Lázár (Baracska) 200 K., Özv. Orbán Otomárné (Baracska) 50 K., Mészáros Kálmán (Baracska) 50 K., Zichy Nándor gróf (D-adony) 20 K., Pentz Ferenc (Baracska) 10 K., Orbán Zoltán 10 K. Ezenkívül Német Ferenc 120 cm. magas művészi szent Szív szobrot, Özv. Pitylatz Lajosné szent Antal szobrot, Orbán Kisasszonyok gyönyörű oltárterítőt, Schiller N. kisasszony és Kovács György családja pedig egy-egy zászlót ajándékozott a kápolnának.

A nemes szívű jötevőknek ezuton is hálás köszönetet mond az iskolaszék nevében Fersich János plebános.

Fráter Loránd legújabb nótáskönyve épen most jelent meg és 2 koronáért kapható, Klöcker Péter cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Sackesfehérvárott.

— **Népszövetségi hír.** Etyeken f. é. okt. 31-én d. u. 3 órakor a kath. iskola udvarán népgyűlés volt, a melyen az igen szép számmal egybegyűlt hívek nagy érdeklődéssel vettek részt. Az ülést Magdics István elnök megnyitva, a vallás és haza ellenes törekvések ellen a népszövetségben való tömörülést ajánlotta, hogy egyesült erővel a kath. jogainkat diadalra vezethessük. Rendkívüli tetszés között szözlött Tornay Ferenc mányi plebános a róm. kath. iskola fenntartásának nemes kötelességéről több mint egy órában keresztül. A hallgatóság lelkes éljenzése és folytonos érdeklődése kísérte előadását. — Neumayer Ferenc torbágyi plebános lelkes beszédét a kath. sajtóról éljenzessel honorálta a hallgatóság. Már akonyodott, mikor Magdics elnök hálás köszönetet mondva a szónokoknak, a hallgatóság sürgetésére kijelentette, hogy többször fognak népgyűlést tartani.

— **Iskolai hír.** A megerősített etyeki r. k. iskolaszék megalakulván, világi elnöké Zimbál Ferenc, gondnokokká Teller Ferenc D. és Kreisz Mihály iskolaszéki tagokat választotta. A gondnokok eskütétele vasárnap f. é. okt. 31-én szentmise közben az első evangélium után, az iskolaszéki tagok jelenében ünnepélyesen megtartott, mely alkalommal Magdics kanonok esperes-plebános szívből jövő szavakkal kötötte az iskolaszék lelke a kath. iskolaszék ügyét, reményét fejezve ki, hogy lelkiismeretes buzgalommal a kath. iskola felvirágzására fog szolgálni. Faxit Deus.

— **Párbeszéd, Schwartz:** — Hallom, hogy raktártűz volt nálad a múlt héten.

Weisz: — Pszt! Csendeses! . . . Csak a jövő héten.

— **Székesszékfehérvár szab. kir. város érték-képviselői (virilisták) az 1910-ik évre.**

1. Karl István	9356.30*
2. Boross Sándor	2899.97*
3. Dr. Weisz Sándor	2838.80*
4. Weichinger Sándor	2829.56*
5. Dr. Perl Miksa	2648.—*
6. Piski László	2551.20
7. Pető Miksa	2015.36*
8. Dr. Szabadly özsef	1977.94*
9. Dr. Kneifel Ferenc	1937.08*
10. Dr. Ároky Antal	1768.88*
11. Dr. Csöppentzky Mihály	1662.02*
12. Lőrincze Elek	1649.45
13. Kégl Miklós	1548.02*
14. Deutsch Ignác	1363.00
15. Tóth József	1356.48*
16. Ifj. Lukács Lajos	1350.—*
17. Tar József	1324.42*
18. Langraf Lajos	1318.29
19. Havas Géza	1318.05
20. Szakolczay Lajos	1283.24
21. Dr. Saára Gyula	1281.48*
22. Dr. Bierbauer Viktor	1279.74*
23. Szalay Miklós	1268.70
24. Farkasdy Dező	1253.08*
25. Dr. Huszár Adolf	1236.40*
26. Knazovitzky Béla	1235.94
27. Gánóczy Flóris	1198.20*
28. Wolkenstein Herman	1187.06
29. Tóth Artúr	1157.64*
30. Tóth Aladár	1096.—
31. Pollák Armin	1047.92
32. Ifj. Csapó István	1030.29
33. Grósz Aladár	1005.60
34. Dr. Varga Zsigmond	998.—*
35. Dr. Kövesy István	981.56*
36. Kaltenecker Márton	970.84

forgalmu vonatokon négy vágány van lefektetve, hogy a tehervonatok s a lassabban járó vonatok ne akadályozzák az express vonatok vágatását, a melyek 70—75 kilométer gyorsasággal rohannak. Tehát a 100 és 120 kilométernyi gyorsaság egyszerűen mese. Most terveznek az amerikaiak egy villamos vasúti összekötést New-York és Chicago közt, a mely azt az 1500 kilom. utat 10 óra alatt futná be. De még meg nem csinálták. A gyorsabb vonatok előnye nagyrészt csak abból áll, hogy kevés állomáson állanak meg. Vízet nem állomáson vesznek fel, hanem menet közben. A sinek közt ugyanis hosszú, több száz méterre tehető vasvályuk vannak, a melyek szinig vízzel vannak töltve. Ha most már a robogó vonat jön, a mozdonyról lebecsátanak egy csövet, amely belevágódik a vízbe és a cső végén alkalmazott lapátszerű behajlás segítségével a vizet a viztartóba emeli. Hasonló érdekesség, hogy a vonatok mellett sehol ör nincs. A bakterokat megtakarítják. Esetleg talán több szerencsétlenség fordul elő, mintha bakter is asszisztálna a balesetek, vagy öngyilkosságok színhelyén, de Amerika elvárja a lakóitól, hogy óvatossá legyennek, a vasúti társaságok pedig ugy okoskodnak, hogy kevésbé kellemetlen rájuk, meg az évi osztalékra nézve egy-két baleset, mintha bakterekért egy óriási összeget kellene kiadniok. S a mint a villamos vonattól nem várják el, hogy bakterokkal

ékesítse fel a maga útját, épen úgy fölöslegesnek tartják ezt a vonatoknál. E helyett a vasúti társaságok jobban megépitik az utjakat s ha városokba érnek, a mozdony állandóan harangoz.

Az is érdekes, hogy az állomásokon alig talál az ember vasúti személyzetet. Igaz hogy a városi állomások nem sokkal nagyobbak egy-egy megtermett hazai bakterháznál. Egy ingujjra vetkőzött bácsi, (mert Amerikában mindenki ingujjra vetkőzik a hivatalban) kidugja az orrát, meghallgatja a kérésűnket s az jegyet. Egyébél nem törődnek. Egy szolga fölteszi a nagyobb csomagokat egy külön kocsiha a mozdony mellett levő kocsiha, vagy átadja az express társaságnak, a mely azt olelőn lakásunkra szállítja, aztán készen vagyon. Nem trombitál, nem kiabál senki, nem is ögyeleg senki fölviagyázás címén, mert mindenki tudja a dolgát, hogy mikor és melyik vonatra kell felszállni. Ha valaki jegy nélkül száll fel a vonatra, az nem baj, kap a kalauztól s nem büntetik meg érte, mint itthon, mert a vasúti társaság inkább örül az utasnak, minthogy büntetését szabjon rá.

A vasúti kocsiak rendkívül kényelmesek. Egy-egy 30—40 méter hosszú. Pláne a Pullmann-kocsi, a melyek étkezésre és alváásra is be vannak rendezve, rendkívül kényelmesek. A rázást alig érezzük s még a leggyorsabb vonatokon is tud az ember írni. A kocsiak nincsenek fölöslegesen szakaszokra

beosztva. Az ut közepén van, jobbról-balról ülések, a melyekre legfeljebb két ember fér el s a melyeket fordítani lehet, hogy az utas háttal ne legyen kénytelen ülni az ut irányának. Az utasok közt különbség nincs. Minden vonaton — nagyon okosan — van egy külön kocsi a dohányzók számára — a smoking room — egyébként azonban együtt ülnek a kényes dámák a vasúti munkással, a szépen fésült és simára borotvált angol ifiurak a fekete képtü duzzadt arcu szerencsés dámakkal, a kik, hogy a fehérek civilizációja iránt való kíváló hajlandóságukat bebizonyítsák, majdnem kivétel nélkül fehér bluzt viselnek s a meg nem kontyosodott koponyájukra olyan udvatu szakajtókosárfoma kalapokat biggyesztenek, hogy alig látszanak ki a sok virágtól, gyümölcstől, madártól. Nem is festeneket rosszul, pláne ha volna annyi poudert a világon, amely őket megfehéríteni is tudná. Az utasok egymással szemben udvariasak s legfeljebb a hölgyek velük született joga, hogy hangosan diskuráljanak, a férfiak — mint általában — mindentűt csöndesen hallgatnak, vagy legfeljebb csöndesen sutognak.

A vonat személyzete általában igen udvarias. Ellátja az utast utasításokkal, sőt ha szükséges és másként nem segíthet rajta, egyszerűen kiteszi a szűrét — persze azt is kellő udvariasággal.

(Folyt. köv.)

37. Havránék Jenő	968.22
38. Kohn Adolf	957.60
39. Say Ferenc	947.30
40. Pásztor Sándor	907.—*
41. Dr. Pataki Armin	903.—*
42. Dr. Mészöly József	898.84*
43. Weisz Miksa	889.86
44. Gerő Jakab	880.—
45. Barnai Ignác	845.31
46. Montskó Ferenc	845.—
47. Dr. Steiner Jákó	840.46*
48. Röhlich Ferenc	839.60
49. Knittelhofer Károly	812.84
50. Tőke Pál	807.60
51. Keresztes Zsidmond	806.73
52. Nyáry Gábor	797.42
53. Sági Gyula	789.65
54. Schubert Emil	789.60
55. Antal József	775.90
56. Szabó Ferenc	775.09
57. Deutsch Simon	772.40
58. Dr. Borchert Jenő	771.—*
59. Trummer Sándor	748.74
60. Káldor Dávid	725.—

A *-al jelöltek adója kétszeresen van számlítva.

Az 1909-ik évi értéképviselek közül kimaradtak Basch Adolf, Birkl János, Csitáry G. Emil (†), Engel Sándor, Farkas Mihály, Fekete József (†), Imrich Viktor, dr. Krausz Zsigmond és Weisz Gyula; — új értéképviselek lettek dr. Bierbauer Viktor, Gerő Jakab, Grósz Aladár, Havas Géza, Knazovitzky Béla, Sági Gyula, Schubert Emil, Szabó Ferenc és Szakolczay Lajos.

Veszett eb. Nagy riadalom keletkezett a múlt héten a Felsővárosban. Pinke István, Öreg-utca 26. sz. a. lakó bognármester 7 éves iskolás fiát megharapta a kutyájuk. A kutyát lebunkózták s az orvosi vizsgálat kimutatta róla, hogy veszett volt. A kutya több macskát, malacot és más kutyát is megmart. Pinke József fölszállították Pestre a Pasteur intézetbe. A főkapitány elrendelte az ebzárlatot. Hiszük, hogy ezt az intézkedést nem csupán dobszóval és irásban fogják végrehajtani, hanem a gyepmesteri telepek állandó gondja lesz rá, hogy a kutyáknak utána nézzen, a rendőség pedig még az éjjeliek folyamán is utána fog nézni a szabályrendelet szigorú betartásának. Ilyen súlyos esetben, a mikor az egész városrészt lakosságát fenyegeti egy szörnyű veszedelem, a legszigorubb óvintézkedés sem felesleges, annál inkább sem, mert a mi népünk indolenciája nem szokott határt ismerni.

Bicskázó kereskedőség. Folyó hó 1-én virradóra 2 óra tájban a József-utcai Szűts-féle vendéglőben a helybeli cipészek táncmulatságot tartottak. E mulatságon Vagner József szobafestőség és Körösi István kereskedőség a tánc közben összeszólkóztak, majd az utcán összeverekedtek, miközben Körösi István Vagner Józsefet egy zsebkéssel hátba szúrta, miáltal súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett. Vagner Józsefet a mentők a Szent György kórházba szállították.

Tűz. F. hó. 1-én fél 11 órakor özv. Cser Pálné Széchenyi-utca 115 sz. házában a Szárca-utca felőli részén egy 50 korona értékű szalmakazal eddig ismeretlen okból kigyuladt. A tüzet a kivonult tűzoltók és a környékbeli lakosok fél óra alatt teljesen eloltották. Dicséretet érdemel az alsóvárosi lakosság, amely az oltásnál tőle telhetőleg segítkezett. A tűznél sebesülés is történt, Szabó János Sárcsa utca 10 sz. alatti lakos fejéhez egy vizeskanna vágódott, Horváth István napszámot pedig a homlokán egy doronggal megdobták. A sebesülteket a mentők bekötözték. Sérülésük könnyebb természetű.

Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap a városunk határában. A kocsiuton egy szerencsétlen öregembert, névszerint Vig Józsefet feldöntöttek kocsistól a lovak, amelynek következtében borzalmas helyzetbe jutott. Lába eltört s ezenfelül is súlyos sebesülést szenvedett s ebben a borzalmas helyzetben vonszolták tovább a megvadult lovak. A közelben senki sem volt, aki segítségére sietett volna. Végre Paulóvits Ferenc helybeli birtokos kocsisa akadt rá, aki segítségére sietett. Ő azonban már eszméletlenül állapotban találta. Sok vére elfolyt. A kocsi a megtépett testét bekötözte, az eltört lá-

bat karók közé vonta s úgy szállította be a Szent György-kórházba, ahol további ápolás alá vették. Allapota kétségess.

Megverték. Krónhoffer Mátyás borbélysegéd feljelentést tett Gruber János, Pájer András és Pájer István seregélyesi uti, továbbá Makk Mihály erzsébetligetsori, és Fister József Alsókirálysor 29 sz. alatti lakos földmiveslegények ellen azért, mert múlt hó 31-én este fél 8 tájban az Alsókirálysor 30 sz. alatti Reichert-féle vendéglőből kijövet megtámadták s közülök valamelyik egy lécdarabbal fejbeütötte, majd kalapját és botját is elvették. Az ügy a bíróságnál nyer elintézését.

Öngyilkos asszony. Özv. Járó Pálné 48 éves csákvári asszony a múlt hó 28-án házában padlásán felakasztotta magát. Mire megtalálták halva volt.

Rövid hírek.
Leugrott a vonatról. Szűts Ferenc Porgárdi belmajori lakos, pályamunkás Lepsény állomás közelében a vonatról leugrott és jobb lába alsó szárcsontját eltörte. Folyó hó 1-én reggel a Kanizsa felő jövő vonattal Székesfehérvárra hozták, hol a mentők bekötözték és a Szent György-kórházba szállították.

Bicskázás. Folyó hó 1-én délelőtt a Bicske felől jött vonattal a helybeli vasuti állomásra szállították Rüdög József postaszolgát, fűtőház utcai lakost, akit Bicskén a bal vállán és a hasán megszurta. A mentők a Szent György-kórházba szállították.

Kihágások. Szántó Dániel botrányos részegségért 10 kor. pénzbüntetésre, illetve 1 napi elzárásra, — Vinczai Mária cselédeány erkölcs-telen üzemei miatt 2 napi elzárásra ítéltetett.

Kocsis Ádám nagy szeretettel ragaszkodik városunkhoz. A rendőség már többször eltoloncolta csavargás miatt illetőségi helyére Ögyallára, azonban mindig visszatért. Kocsis Ádámot a rendőség csavargás miatt 2 napi elzárásra és illetőségi helyére toloncolásra illette, ezenkívül a város területéről 10 évre ki is tiltotta.

120 korona. Reichard Nándor alsóalapi vendéglőjében mulatott Pinter Pál odaváló legény. Egy őrizetlen pillanatban azután beosont a szomszéd szobába s onnan 120 koronát elemelt. Feljelentették.

Polgári községben megszűnt a lépfene.

VIDA ELEK kárpitos és diszitő, Székesfehérvár, Megyeház épülete. Teljes felelőség mellett csakis elsőrendű munkák.

Takaréktűzhely különlegességek, valódi dr. Meidinger kályhák, vas és rézbutorok, gyermekágyak és kocsik nagy választékban. Márkus Simon Fia lakatosnál Jókai-utca 16.

Esküdtszéki tárgyalások.

A mai nappal kezdődött meg az őszi esküdtszék. Kis István pátkai földmives állott szándékos emberöléssel vádolva az esküdtszék előtt. Az eset a következő: Kis István, a vádlott és B. Kovács István régóta perpatvarban éltek egymással. A szőlőbarázdán veszekedtek. Egymás mellett lévén szőlejük, mindenki szeretne volna a maga határát kitolni egy barázdával. Ez az állapot örökös békétlenségnek volt forrása közöttük. Ennek a veszekedésnek volt az utolsó, de végzetes forrása Kis István elhatározása, hogy lelővi a szomszédot. Egyik veszekedés hevében pisztolyt fogott s azzal támadt rá ellenfelére. A golyó azonban nem ejtett halálos sebesülést. A megölt B. Kovács még most is szenved egyik budapesti kórházban. A bűnügyet ma tárgyalta az esküdt bíróság Tömör József elnökletével. Szavazó bírák voltak Bodányi László és Sohár Béla, jegyző dr. Köhler Jenő, vádló Hrabovszky Aurél ügyész, védő dr. Koncz József. Fegyverszakértő: Számer Pál honvéd főhadnagy. Esküdtök voltak: Szép Károly, Halmi Nándor, König Gyula, Keresztes Ignác, Kende Béla, Szabó Sándor, Kovács Lipót, Veszely Zsigmond, Antal József, Kovács Alajos, Haj Antal és Venczel József. A délelőtt a tanukihallgatásokkal telt el, ítélet lapunk zártakor még nincs.

!! Üzletáthelyezés !!

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség szives tudomására hozni, hogy Székesfehérvár, Nádor-utca 3-ik szám alatt levő

cipész-üzletemet

f. évi november hó 1-én a püspöki palota mellé, **Lakatos-utca 1. sz. alá** helyezem át, hol elvállalom minden e szakba vágó munkák gyors és pontos elkészítését és javítását a legolcsóbb áron.

Együttal felhivom a n. é. közönség becses figyelmét

kész cipőraktáromra,

hol a saját műhelyemben készült s a legkényesebb igényeket kielégítő kész munkákból továbbra is állandó készletet tartok.

Midőn a nagyérdemű közönségnek 25 évan át irántam tanusított szives támogatásáért köszönetet mondok, nb. pártfogását továbbra is kérve vagyok kiváló tisztelttel

Székesfehérvár, 1909. október hó.

Csúcs István cipézmester,

Székesfehérvár, Lakatos-utca 1. szám a. (a püspöki palota mellett.)

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen és bérn. kapható a **szabd. hattuyógyszer-tár által Majna-Frankfurt.**

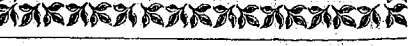
ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára Székesfehérvár, Szőgyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén **papi öltönyök, Ferenc József-kabát, köpenyek (havelok) borkabátok, utazó bundák, raglán-felöltők, kabátok.**

Hirdetések

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban, Szt.-István-tér 1.